

Nieuwsbrief ERF Updates - Nummer 11, 2016

Nummer 11, 2016

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2016:3616](#) 10-05-2016

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2016:1840](#) 10-05-2016

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2016:1609](#) 21-04-2016

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2016:1214](#) 20-04-2016

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2016:1215](#) 20-04-2016

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2016:1654](#) 03-03-2016

Rechtbank

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2016:2184](#) 04-05-2016

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2016:4522](#) 23-03-2016

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2016:3793](#) 03-02-2016

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2016:4708](#) 21-01-2016

RECHTSPRAAK

Indiase moeder heeft geen uitsluitingsclausule gemaakt. Erfenis valt in huwelijksgemeenschap. Niet onaanvaardbaar.

Bij echtscheiding vindt de vrouw het onaanvaardbaar dat de erfenis die zij tijdens huwelijk van haar moeder heeft verkregen, tot de huwelijksgemeenschap (naar Nederlands recht) behoort. De moeder woonde in India en had geen testament gemaakt. De relevante Indiase wetgeving gaat niet uit van een huwelijksgemeenschap en kent geen uitsluitingsclausule.

De erfenis valt volgens de hoofdregel van artikel 1:94 BW in de gemeenschap. Volgens het hof is er geen aanleiding voor toepassing van de aanpassingsleer – aanpassing van het materiële resultaat van de hoofdregel van boedelmenging indien de uitkomst daarvan naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is. De vrouw had zich bewust moeten zijn van de gevolgen van het Nederlandse huwelijksvermogensrecht en niet gebleken is dat de moeder geen uitsluitingsclausule had kunnen maken.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 10-05-2016

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2016:1840

Zaaknummer: 200.166.238/01

Rechters: A.V.T. de Bie, G.J. Driessen-Poortvliet en A.H. van den Berg

Wetsartikelen: 1:94 BW

RECHTSPRAAK

Procesrecht. Executeur ten onrechte alleen in privé gedaagd voor vergoeding uitvaartkosten.

De broer van erflater heeft een 'overeenkomst uitvoering uitvaart' ondertekend en staat bij de uitvaartondernemer als opdrachtgever vermeld. De uitvaartondernemer vordert in rechte van de broer betaling van de uitvaartkosten. De broer roept op zijn beurt in vrijwaring erflaters stiefzoon – executeur en erfgenaam – in privé op om de uitvaartkosten te vergoeden. De kantonrechter veroordeelt de stiefzoon tot dit laatste, op basis van artikel 4:144 lid 1 BW in verband met artikel 4:7 lid 1 onder b BW. Het hof acht dit onjuist, omdat de stiefzoon niet als executeur maar alleen in privé is gedagvaard.

Volgens het hof is de stiefzoon in dit geval in privé niet gehouden tot betaling. De stiefzoon is geen opdrachtgever geweest en als zodanig niet aansprakelijk voor de kosten. De uitvaartkosten vormen een schuld van de nalatenschap. Heeft de stiefzoon zuiver aanvaard, dan kan de schuld op zijn eigen vermogen worden verhaald, maar de broer heeft hiervoor onvoldoende gesteld. Als executeur heeft de stiefzoon toegezegd de kosten te zullen betalen, maar hij heeft zich niet in privé hiertoe verbonden.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 10-05-2016

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2016:3616

Zaaknummer: 200.156.760/01

Rechters: I. Tubben, G. van Rijssen en J. Smit

Wetsartikelen: 4:7 BW en 4:144 BW

RECHTSPRAAK

***Procesrecht. Testamentair bewind staat aan ontvankelijkheid
rechthebbende in de weg.***

Door vaders ouderlijke boedelverdelingstestament (art. 4:1167 oud BW) heeft zijn zoon in 2011 een niet-opeisbare vordering op de langstlevende echtgenote verkregen. Vader heeft in zijn testament zijn echtgenote verzocht om aan de zoon maandelijks af te lossen, voor zover hij dat nodig heeft om in het normale levensonderhoud van hemzelf en zijn gezin te voorzien. Vader heeft voorts de verkrijging van de zoon onder levenslang bewind gesteld.

De zoon vordert betaling van de echtgenote. De rechtbank verklaart de zoon niet-ontvankelijk vanwege het testamentaire bewind. Slechts de bewindvoerder kan in rechte optreden, de zoon zelf niet (art. 4:173 BW). Dit gold ook al onder het oude erfrecht.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 04-05-2016

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2016:2184

Zaaknummer: 4615777 UC EXPL 15-17957

Rechters: J.F. Beens

Wetsartikelen: 4:1167 oud BW en 4:173 BW

RECHTSPRAAK

Vruchtgebruiker krachtens erfrecht certificeert aandelen en verleent koopoptie. Enquêteverzoek bloot eigenaren afgewezen.

Drie kinderen (A, B en C) hebben van hun moeder aandelen in een holding geërfd. Moeder heeft het vruchtgebruik ervan gelegateerd aan haar echtgenoot E, die ook de overige aandelen in eigendom heeft. Via de holding wordt een onderneming gedreven waarin C meewerkt.

A en B vragen de Ondernemingskamer om een enquête naar het beleid in de holding (art. 2:345 BW). E heeft – als aandeelhouder en vruchtgebruiker – de aandelen gecertificeerd en C een koopoptie gegeven op de certificaten, welke C vervolgens heeft uitgeoefend. E zou daarbij de belangen van C boven die van A en B hebben gesteld.

De Ondernemingskamer acht A en B als bloot eigenaren wel bevoegd om enquête te verzoeken, maar wijst hun verzoek toch af.

Op grond van de ontbonden huwelijksgemeenschap, het testament en de afgifte van het legaat, komen in dit geval alle stemrechten in de algemene vergadering van aandeelhouders aan E toe (art. 2:197 lid 3 BW). E was niet verplicht om met A en B in overleg te gaan over de certificering, de optieovereenkomst of de taxatie van de certificaten. E hoefde ook niet hun instemming te vragen of hen daar anderszins bij te betrekken. E kon de besluiten nemen die hij met het oog op de continuïteit geraden achtte. Wel had E de vergader- en informatierechten van A en B moeten respecteren. Die informatieachterstand is inmiddels opgeheven en A en B hebben ook gelegenheid gekregen om een bod uit te brengen.

Omdat de optieovereenkomst zakelijk tot stand is gekomen – de koopprijs is afgestemd met de Belastingdienst – is er overigens ook geen reden om te twijfelen aan het beleid in de holding.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 21-04-2016

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2016:1609

Zaaknummer: 200.187.702/01 OK

Rechters: A.J. Wolfs, A.M.L. Broekhuijsen-Molenaar en M.M.M. Tillema

Wetsartikelen: 2:197 BW en 2:345 BW

RECHTSPRAAK

Erfbelasting. WOZ-waarde en waardedaling. Geen buitensporige last.

Z erft in 2010 een woning. De WOZ-waarde (2010) bedraagt 117.000 euro. De WOZ-waarde daalt vervolgens naar 97.000 euro (2012). Z verkoopt de woning in 2012 voor 79.000 euro. Voor de erfbelasting neemt de inspecteur de WOZ-waarde in 2010 (117.000 euro) in aanmerking (art. 21 lid 5 SW 1956). Z is het hier niet mee eens, maar krijgt van de rechtbank (vonnis niet gepubliceerd) en het hof geen gelijk.

De Hoge Raad acht artikel 21 lid 5 SW 1956 niet in strijd met Europees recht (HR 21 februari 2014, ECLI:NL:HR:2014:339 en HR 11 april 2014, NEDERLANDS_ECLI:NL: HR:2014:892). Tegen vaststelling van de WOZ-waarde staan rechtsmiddelen open. Zo had Z een nieuwe beschikking voor 2010 kunnen aanvragen (art. 26 Wet WOZ).

Er is ook geen sprake van een individuele buitensporige last, aldus rechtbank en hof. De nalatenschap levert met inachtneming van de lagere verkoopwaarde van de woning een positief saldo op van 52.414 euro (verkrijging verminderd met het gestelde verlies op de woning en met de erfbelasting).

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 20-04-2016

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2016:1214

Zaaknummer: BK-00232

Rechters: J.J.J. Engel, G.F. van Leijenhorst en H.A.J. Kroon

Wetsartikelen: 21 SW en 26 Wet WOZ

RECHTSPRAAK

Partnervrijstelling vereist mantelzorgcompliment in kalenderjaar voorafgaand aan overlijden. Gelijkheidsbeginsel niet geschonden.

Moeder overlijdt in 2013. Aan haar inwonende zoon is voor datzelfde jaar voor het eerst een mantelzorgcompliment verleend (art. 19a WMO). Hij doet voor de erfbelasting beroep op de partnervrijstelling (art. 1a SW 1956 juncto art. 32 lid 1 ten vierde onder a SW 1956).

Het hof volgt de rechtbank (vonnis niet gepubliceerd) in het oordeel dat de partnervrijstelling niet toepasbaar is, omdat de zoon geen mantelzorgcompliment heeft ontvangen voor het kalenderjaar voorafgaande aan het overlijden, zoals artikel 32 lid 1 ten vierde onder a SW 1956 vereist.

De zoon beroept zich – met toepassing van het gelijkheidsbeginsel – tevergeefs op het goedkeurende beleid voor overlijdens in 2010 en 2011 (besluit van 28 mei 2013, nr. BLKB2013/909M), toen de informatievoorziening over het mantelzorgcompliment nog gebrekkig was. De zoon had echter tijdig op de hoogte kunnen zijn van de regeling.

Het onderscheid dat de wetgever maakt tussen zorg verleend in het jaar van overlijden en in het jaar daarvoor, is volgens het hof ook niet in strijd met het gelijkheidsbeginsel (art. 14 EVRM en art. 26 IVBPR). De rechtvaardiging is gelegen in de objectiviteit, uitvoerbaarheid en controleerbaarheid van de regeling. Voorts mag van personen die voor zorg in het kalenderjaar voorafgaand aan het overlijden een mantelzorgcompliment hebben genoten, worden aangenomen dat zij langdurig voor de overledene hebben gezorgd terwijl extramurale zorg geïndiceerd was. Dit is een objectieve en redelijke rechtvaardiging voor het onderscheid, aldus het hof.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 20-04-2016

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2016:1215

Zaaknummer: BK-15/00812

Rechters: J.J.J. Engel, G.J. van Leijenhorst en S.E. Postema

Wetsartikelen: 1a SW 1956, 32 SW 1956, 19a WMO, 14 EVRM en 26 IVBPR

RECHTSPRAAK

Zuiver aanvaarden door gedragingen. Rechtbank is terughoudend.

A heeft een vordering op zijn stiefzuster B, die in 2010 van haar moeder erft. Volgens A heeft B de nalatenschap van haar moeder zuiver aanvaard door kosten, die geen boedelkosten zijn, met geld van de nalatenschap te betalen. Volgens de rechtbank heeft B niet zuiver aanvaard door deze gedragingen (art. 4:192 lid 1 BW).

De rechtbank verwijst als uitgangspunt naar de conclusie van A-G Hammerstein bij het arrest van de Hoge Raad van 22 mei 2015 (ECLI:HR:2015:1284), die ervoor pleit om zuivere aanvaarding niet al te klakkeloos uit ondoordacht gedrag van een erfgenaam af te leiden. Voor een daad van beschikking in de zin van artikel 4:192 lid 1 BW, is volgens de rechtbank noodzakelijk dat uit de gedragingen van B kon worden afgeleid dat zij de bedoeling had de nalatenschap zuiver te aanvaarden.

Volgens de rechtbank heeft B niet zodanige beschikkingsdaad gepleegd door de kosten van de bloemen bij de crematie, het diner naderhand en de bedankbriefjes, uit de nalatenschap te betalen. Dit zijn kosten voor de begrafenis (vergelijk art. 4:1049 oud BW en art. 4:7 lid 1 onder b BW). Het maken van kosten van de akte van beneficiaire aanvaarding leidt niet tot zuivere aanvaarding nu, gelet op de aard van deze kosten, B niet de bedoeling kan hebben gehad de nalatenschap hierdoor zuiver te aanvaarden. Andere kosten, zoals de huur van opslagruimte, kan B in haar hoedanigheid van vereffenaar hebben gemaakt. Ook deze handelingen kunnen dus niet zonder meer als gedragingen in de zin van artikel 4:192 lid 1 BW worden beschouwd.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 23-03-2016

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2016:4522

Zaaknummer: C/09/492259 / HA ZA 15-803

Rechters: A.M. Brakel

Wetsartikelen: 4:7 BW, 4:192 BW en 4:1049 oud BW

RECHTSPRAAK

Geen schenkingstraditie. Bewindvoerder krijgt toch machtiging voor het doen van schenkingen die bijdragen aan het levensgeluk van de rechthebbende.

Het vermogen van moeder staat onder meerderjarigenbewind van een van haar kinderen. De bewindvoerder verzoekt namens moeder om machtiging voor het doen van schenkingen aan alle kinderen (art. 1:441 lid 2 onder a BW). Hoewel een schenkingstraditie ontbreekt en moeder haar wil niet meer kan bepalen, stemt het hof in met het verzoek, zulks in afwijking van de hoofdregel van de Aanbevelingen meerderjarigenbewind van het LOVCK.

Moeder heeft – al voor het bewind – te kennen gegeven de opbrengst na verkoop van haar woning graag aan haar kinderen te willen schenken. Haar voormalige advocaat bevestigt dit. Het hof hecht veel waarde aan zijn verklaring als niet-belanghebbende. Tijdens heldere momenten refereert moeder ook nog dikwijls aan de schenkingen.

Moeder heeft de schenkingen zelf niet meer kunnen uitvoeren. Het verzoek van de bewindvoerder is derhalve een uitvloeisel van de door moeder zelf geuite wens en is niet gedaan met het oog op bijvoorbeeld goed vermogensbeheer of besparing van successierechten. Het belang van moeder bij de schenkingen is gelegen in het feit dat ze bijdragen aan haar levensgeluk.

Haar vermogensrechtelijke belang wordt ook niet geschaad. Moeder (85) houdt ruim 36.000 euro over en het valt niet te verwachten dat zij nog inteert op haar vermogen.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 03-03-2016

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2016:1654

Zaaknummer: 200.167.343

Rechters: R. Krijger, A.E.F. Hillen en R. Feunekes

Wetsartikelen: 1:441 BW en 7:175 BW

RECHTSPRAAK

Beroepsaansprakelijkheid notaris bij afwikkeling nalatenschap.

Na het overlijden van moeder in 2000 heeft de notaris vader en beide kinderen geadviseerd over de afwikkeling van de nalatenschap en de ontbonden huwelijksgemeenschap. Volgens vader heeft de notaris daarbij een beroepsfout gemaakt, door vader onvoldoende te waarschuwen voor de gevolgen van verwerping van de nalatenschap. Door de verwerping kreeg vader opeisbare (overbedelings)schulden aan beide kinderen. In 2011 eist een dochter haar vordering op.

Volgens de rechtbank heeft de notaris voldoende aangetoond dat het vader in 2000 vooral te doen was om belasting te besparen over de woning en de onderneming en dat de verwerping daartoe diende. Vader en de kinderen hebben zich na de verwerping lange tijd gedragen alsof nog sprake was van de ouderlijke boedelverdeling. De familieverhoudingen waren goed en er is kennelijk (in onderling overleg) voor gekozen het belastingvoordeel te incasseren en de definitieve afhandeling van de nalatenschap naar de toekomst te verschuiven. Vader heeft zich destijds ook laten adviseren door een belastingadviseur, die vader in ieder geval heeft gewezen op de gevolgen van verwerping. Niet valt in te zien dat nadere voorlichting van de notaris vader destijds op andere gedachten zou hebben gebracht. Volgens de rechtbank is geen sprake van een beroepsfout van de notaris.

Het feit dat de tuchtrechter de notaris onzorgvuldigheid heeft verweten, brengt nog niet mee dat de notaris civielrechtelijk schadeplichtig is of dat de civiele rechter anderszins is gebonden aan de overwegingen van de tuchtrechter.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 03-02-2016

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2016:3793

Zaaknummer: C/15/222953 / HA ZA 15-136

Rechters: E. Jochem, M. Goedhuis-Visser en K. van Dijk

Wetsartikelen: 6:74 BW en 6:162 BW

RECHTSPRAAK

Bedrijfsopvolgingsfaciliteit. Opvolger eindigt exploitatie onderneming en verhuurt bedrijfspand. Niet voldaan aan voortzettingsvereiste.

Erflater laat een tuinbouwbedrijf in een warenhuis na, dat erfgenaam X voortzet. Na enkele maanden verhuurt X het warenhuis. X ontvangt geen opbrengsten meer uit de exploitatie van het tuinbouwbedrijf, maar enkel nog huuropbrengsten.

Volgens de rechtbank is de bedrijfsopvolgingsfaciliteit niet van toepassing, omdat X niet voldoet aan het voortzettingsvereiste (art. 35e lid 1 onder a SW 1956). Er is geen sprake van voortzetting van de oorspronkelijke onderneming. Dat X met de verhuur winst uit onderneming geniet, doet hier niet aan af.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 21-01-2016

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2016:4708

Zaaknummer: AWB - 15 _ 3326

Rechters: J.P.F. Slijpen, S.E. Postema en J.W. van den Berge

Wetsartikelen: 35e SW 1956